

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Drwal / pilarz drzew (621001)

Robotnicy leśni i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Drwal / pilarz drzew (621001)

Robotnicy leśni i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Drwal / pilarz drzew (621001)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [617]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Pozyskiwanie drewna	8
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	12
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	14
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	18

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Drwal / pilarz drzew 621001

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Drwal.
- Pilarz.
- Operator pilarki.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 6210 Forestry and related workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011-2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Marek Krzemiński – Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska, Radom.
- Bartłomiej Szymanek – Nadleśnictwo Radom, Radom.
- Teresa Jaszczyk – Instytut Technologii Eksploatacji - PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Edyta Kozieł – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Łukasz Kostrzewa – PGL LP Nadleśnictwo Koniecpol, Koniecpol.
- Rafał Kozik – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, Kraków.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Marcin Duda – Związek Zawodowy Leśników Polskich przy Nadleśnictwie Olesno, Olesno.
- Przemysław Gembarzewski – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Drwal/pilarsz drzew zajmuje się pozyskiwaniem drewna w wyniku ścinki i obalania drzew, okrzesuje¹¹ i przerzyna¹³ je przy użyciu pilarki¹² spalinowej z piłą łańcuchową oraz przetwarza (manipuluje⁹) na użyteczne sortymenty drewna¹⁴.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Drwal / pilarsz drzew jest zawodem usługowym. Podstawowym jego zadaniem w gospodarce leśnej jest pozyskiwanie drewna podczas zabiegów gospodarczych (np. trzebież¹⁷, zrąb¹⁸), w różnych klasach wieku drzewostanu. Po wykonaniu przerzynki drewna na określone sortymenty handlowe, drwal układa wyrobione sortymenty i dokonuje ich pomiaru. Oprócz wycinki drzew w planowych cięciach, wycina również drzewa w celu wykonania szlaków operacyjnych¹⁵ (zrywkowych i technologicznych), w zależności od stosowanego przy pozyskiwaniu drewna procesu technologicznego. Zajmuje się również ścinaniem drzewek na plantacjach choinkowych. Z jego pracą wiąże się załadunek sortymentów drzewnych na środki transportowe, jak również porządkowanie powierzchni zrębowych. Wszystkie rodzaje prac wykonywanych przez drwala/pilarsza drzew muszą być szczegółowo zaplanowane i zorganizowane, pod względem technicznego zabezpieczenia oraz doboru techniki pracy do określonego zadania, począwszy od przygotowania oferty i udziału w przetargu na wykonawstwo prac leśnych.

Sposoby wykonywania pracy

Drwal / pilarsz drzew wykonuje pracę z zastosowaniem odpowiednich narzędzi. Jego praca polega na:

- przygotowaniu stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ppoż., ochrony środowiska,
- przygotowaniu pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna,
- ścinaniu i obalaniu drzew typowych i drzew trudnych⁵,
- ściąganiu drzew zawieszonych⁶,
- wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych⁴,
- okrzesywaniu drzewa,
- wykonywaniu przerzynki drewna,
- wykonywaniu manipulacji drewna na sortymenty,
- układaniu wyrobionych sortymentów przygotowując je do zrywki¹⁹.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Drwal / pilarz drzew pracuje na otwartej przestrzeni niezależnie od pory roku i w określonych zasadami BHP warunkach atmosferycznych. Zróżnicowane, a przede wszystkim ekstremalne warunki klimatyczno-pogodowe mają wpływ na wzrost uciążliwości pracy i jej szkodliwości. Praca odbywa się częściowo w pozycjach nieergonomicznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. *Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.*

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Drwal / pilarz drzew w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- pilarkę spalinową z piłą łańcuchową,
- siekierę,
- siekieromłoty,
- kliny⁸,
- dźwignio-obracak,
- ściągacz linowy¹⁶, liny, bloczki kierunkowe,
- tyczki kierunkowe,
- haki i kleszcze⁷,
- taśmę mierniczą,
- średnicomierz.

Organizacja pracy

Drwal / pilarz drzew pracuje w jedno- lub wieloosobowych zespołach, w systemie zmianowym, najczęściej w zakładach usług leśnych (ZUL). Ścisłe współpracuje ze zleceniodawcą, najczęściej przedstawicielem nadleśnictwa, na rzecz którego wykonuje prace z zakresu pozyskiwania drewna.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Drwal / pilarz drzew jest narażony na zagrożenia:

- fizyczne (hałas, zmienne warunki atmosferyczne i terenowe, promieniowanie ultrafioletowe podczas pracy w słońcu),
- chemiczne (paliwo, oleje, smary, spaliny),
- mechaniczne (urazy spowodowane ruchomymi częściami pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna, narzędziami pomocniczymi, urazy związane z potknięciem, poślizgnięciem i upadkiem, urazy oczu spowodowane wiórami z drewna, piachem i ściółką leśną, drgania mechaniczne, wibracje, uderzenia, przygniecenia przez drzewo, związane z upadkiem gałęzi z wysokości),
- biologiczne (pyły drzewne, kontakt z drobnoustrojami chorobotwórczymi, pogryzienie przez zwierzęta),
- ergonomiczne (wymuszona pozycja ciała podczas pracy, nadmierny wysiłek podczas transportu i podnoszenia elementów drewna).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- dolegliwości mięśniowo-szkieletowe,
- pogorszenie lub utratę słuchu,
- chorobę wibracyjną²,
- choroby odkleszczowe³.

Ważne jest planowanie i organizowanie pracy drwala/pilarza drzew zgodnie z zasadami i przepisami:

- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przeciwpożarowymi,
- ochrony środowiska,
- gospodarki odpadami.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **drwal / pilarz drzew** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narząd słuchu,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk i palców,
- brak lęku przed wysokością,
- zmysł równowagi,
- brak leku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- zdolność podejmowania szybkich i trudnych decyzji,
- uzdolnienia techniczne,
- zdolność do współdziałania,
- koncentracja i podzielność uwagi;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- gotowość do pracy w zmiennych warunkach środowiskowych,
- odpowiedzialność proekologiczna,
- dobra organizacja pracy własnej i zespołu,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- radzenie sobie ze stresem,
- dbałość o porządek i bezpieczeństwo na stanowisku pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **drwal / pilarz drzew** wymagana jest wysoka sprawność i kondycja fizyczna, dobry wzrok i słuch. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są:

- schorzenia neurologiczne (padaczka, choroba Parkinsona, stwardnienie rozsiane),
- lęk wysokości,
- zaburzenia równowagi,
- wady wzroku i słuchu niepodlegające korekcji.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **drwal / pilarz drzew** wystarczające jest wykształcenie co najmniej podstawowe.

Jednakże preferowane jest wykształcenie zawodowe na poziomie szkoły branżowej I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu leśnym lub mechanicznym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **drwal / pilarz drzew** może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie podczas wykonywania pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej w pracach wyrębu i cięcia drzew.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu drwala/pilarza drzew jest:

- posiadanie prawa jazdy kategorii B i C (wskazane w prowadzeniu samodzielnej działalności gospodarczej),
- uprawnień do pracy na drzewach (drwal wysokościowy).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzenie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzenia kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Drwa / pilarz drzew ma możliwość:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, kompetencji organizacyjnych i w obszarze kierowania ludźmi awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- założyć własną firmę, np. zakład usług leśnych (ZUL),
- dalej kształcić się w branżowej szkole I i II stopnia lub technikum, a po zdaniu matury i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej na kierunku leśnym awansować na stanowisko kierownicze,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie/szkolenie w zawodach pokrewnych,

- doskonalić kompetencje zawodowe uczestnicząc w specjalistycznych szkoleniach, kursach, np.: operatora maszyn leśnych, operatora koparki, uprawniające do pracy na drzewach (drwal wysokościowy).

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **drwal / pilarz drzew** nie ma możliwości potwierdzenia kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

W systemie kształcenia zawodowego (branżowa szkoła I stopnia) można potwierdzić kwalifikację w zawodzie pokrewnym operator maszyn leśnych, przystępując do egzaminu organizowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w zakresie kwalifikacji RL.01 Obsługa maszyn stosowanych do prac leśnych.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **drwal / pilarz drzew** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Robotnik leśny	621002
Operator maszyn leśnych ⁵	834105

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **drwal / pilarz drzew** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowanie i zabezpieczenie terenu pracy.
- Z2 Obsługiwanie pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna.
- Z3 Ścinanie i obalanie drzew.
- Z4 Okrzesywanie drzew, przerzynka, manipulacja i przygotowanie do zrywki.
- Z5 Pozyskiwanie zleceńodawców.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Pozyskiwanie drewna

Kompetencja zawodowa Kz1: Pozyskiwanie drewna obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowanie i zabezpieczenie terenu pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przepisy BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska w zakresie przygotowania i zabezpieczenia terenu i stanowiska pracy; • Zasady zabezpieczenia, zagospodarowania i oznakowania terenu pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska w zakresie przygotowania i zabezpieczenia terenu i stanowiska pracy; • Zabezpieczyć i oznakować teren wycinki drzew i obalania drzew (tablice ostrzegawcze, taśmy

<ul style="list-style-type: none"> • Zasady stosowania kolejności ścinki i obalania drzew; • Zasady rozpoznania terenu pod kątem występowania zagrożeń. 	<p>ostrzegawcze);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustalać i przestrzegać kolejności ścinki i obalania drzew; • Dokonać rozpoznania terenu pod kątem występowania zagrożeń (rowy, linie energetyczne, budowle, drzewa trudne i niebezpieczne np. posusz).
---	---

Z2 Obsługiwanie pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady BHP pracy w zakresie obsługiwanie pilarki; • Zasady bezpieczeństwa pożarowego podczas pracy z paliwami i smarami; • Zasady ochrony środowiska; • Instrukcję obsługi pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna; • Zasady obsługi elementów silnika oraz obsługi i konserwacji elementów układu trącego pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna; • Zasady stosowania odpowiednich paliw, olejów i smarów do pilarek spalinowych z piłą łańcuchową do drewna; • Zasady i potrzebę bieżącego dokonywania drobnych napraw pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna; • Zasady ostrzenia i potrzebę konserwacji piły łańcuchowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować przepisy BHP w zakresie obsługiwanie pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna; • Stosować zasady bezpieczeństwa pożarowego i gospodarki odpadami podczas pracy z paliwami i smarami; • Interpretować i stosować zapisy instrukcji obsługi pilarek spalinowych z piłą łańcuchową do drewna; • Przygotować pilarkę spalinową z piłą łańcuchową do drewna do pracy; • Obsługiwać podzespoły silnika pilarki spalinowej z piłą łańcuchową do drewna; • Dokonywać bieżących i okresowych przeglądów; • Sporządzać mieszankę paliwową oraz rozróżniać i dobierać oleje oraz smary stosowane w pilarkach spalinowych z piłą łańcuchową do drewna; • Dokonywać drobnych napraw pilarek spalinowych z piłą łańcuchową do drewna; • Wykonywać ostrzenie i konserwację piły łańcuchowej.

Z3 Ścinanie i obalanie drzew

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska na stanowisku pracy podczas wykonywania ścinki drzew i pozyskiwania drewna; • Zasady bezpieczeństwa ppoż. i ochrony środowiska; • Zasady przygotowania stanowiska pracy w zależności od występujących zagrożeń, przeszkód oraz ukształtowania terenu; • Techniki ścinki i obalania drzew typowych oraz dobór narzędzi i sprzętu pomocniczego; • Techniki ścinki i obalania drzew trudnych oraz ściąganie drzew zawieszonych; • Sposoby wykonywania cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach na różnym etapie rozwoju, • Sposoby wykonywania szlaków operacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować zasady BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska obowiązujące na stanowisku pracy, • Dobierać odzież ochronną i roboczą oraz środki ochrony indywidualnej; • Przygotować stanowisko pracy uwzględniając występujące zagrożenia, przeszkody oraz ukształtowanie terenu; • Dobierać odpowiednie narzędzia i sprzęt pomocniczy, niezbędny przy ścinie i obalaniu drzew; • Wykonywać ścinę i obalanie drzew typowych w warunkach normalnych; • Wykonywać w sposób bezpieczny ścinę i obalanie drzew trudnych; • Wykonywać w sposób bezpieczny ściąganie drzew zawieszonych;

	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywać cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach na różnym etapie rozwoju, zgodnie z określonymi metodami; • Wykonywać szlaki operacyjne w terenie.
--	--

Z4 Okrzesywanie drzew, przerzynka, manipulacja i przygotowanie do zrywki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady BHP podczas okrzesywania drzew i przerzynki drewna; • Zasady doboru narzędzi i sprzętu pomocniczego do okrzesywania drzew i przerzynki drewna; • Zasady manipulacji drewna i układania wyrobionych sortymentów; • Sposoby i zasady okrzesywania drzew ściętych; • Metody przerzynki drewna z uwzględnieniem występujących w nim naprężeń; • Zasady zabezpieczenia drewna przed przemieszczaniem się podczas dokonywania przerzynki; • Zasady przygotowania drewna do zrywki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować zasady BHP podczas okrzesywania drzew i przerzynki drewna; • Dobierać właściwe narzędzia i sprzęt pomocniczy do okrzesywania drzew i przerzynki drewna; • Przeprowadzać pomiar i manipulację drewna oraz układać wyrobione sortymenty; • Dobierać właściwe sposoby okrzesywania drzew ściętych; • Stosować bezpieczne zasady okrzesywania drzew ściętych; • Określać naprężenia w drewnie; • Zastosować odpowiednie metody przerzynki uwzględniając występujące naprężenia; • Zabezpieczać drewno przed przemieszczaniem; • Przygotowywać drewno do zrywki.

Z5 Pozyskiwanie zleceniodawców	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady poszukiwania i dokonywania wyboru zleceniodawców; • Zasady przygotowywania ofert na wykonywanie prac z zakresu ścinki drzew i pozyskiwania drewna; • Procedury przetargowe na prace z zakresu ścinki drzew i pozyskiwania drewna; • Zasady sporządzania umów na wykonawstwo prac z zakresu ścinania drzew i pozyskiwania drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyszukiwać i pozyskiwać zleceniodawców; • Sporządzać ofertę na wykonanie prac zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia; • Uczestniczyć w procedurach przetargowych na wykonawstwo prac z zakresu ścinki drzew i pozyskiwania drewna; • Przygotowywać umowy na wykonanie ścinki drzew i pozyskiwanie drewna; • Współpracować ze zleceniodawcami w zakresie ścinki drzew i pozyskiwania drewna.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **drwal / pilarz drzew** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

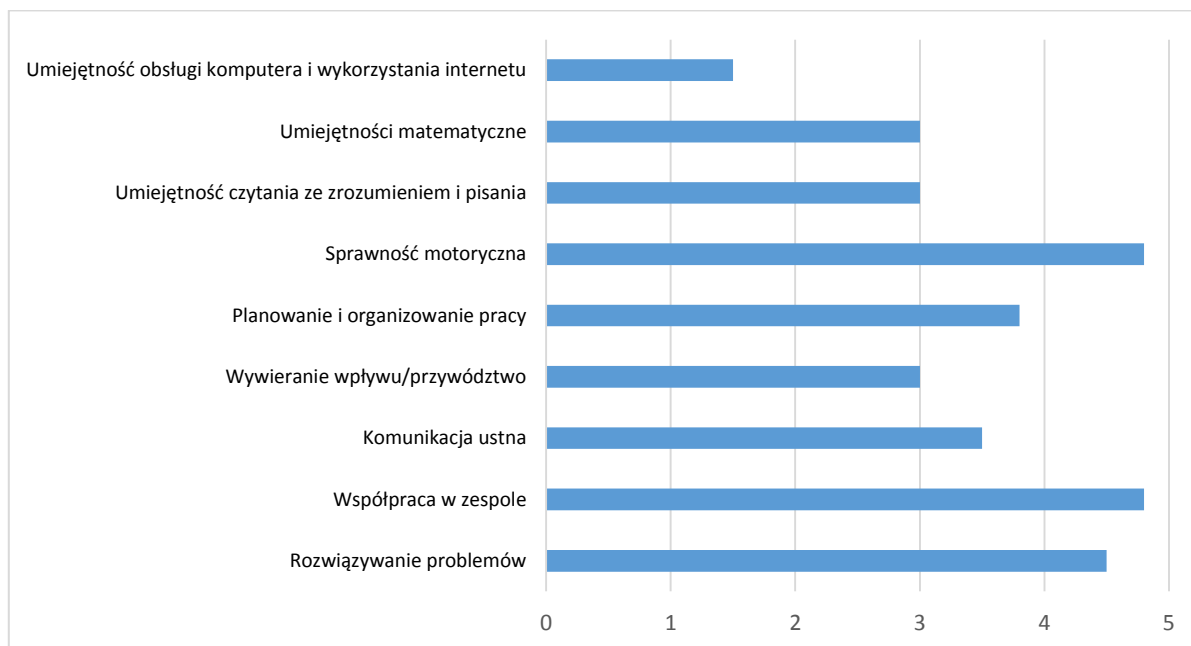
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za wykonywaną pracę oraz narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy drwala / pilarza drzew.
- Podejmowania pracy w zespole pracowniczym w różnych miejscach pracy właściwych dla pozyskiwania drewna.
- Przewidywania skutków podejmowanych działań w zakresie pozyskiwania drewna.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia podczas pracy pilarką z piłą łańcuchową do drewna.

- Wykonywania pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z poszanowaniem ochrony środowiska.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych mających wpływ na jakość pracy.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **drwal/pilarz drzew**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **drwal / pilarz drzew**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **drwal / pilarz drzew** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Osoba posiadająca kompetencje w zawodzie **drwal / pilarz drzew** może znaleźć pracę prowadzącą własną działalność usługową lub jako pracownik fizyczny zatrudniony w:

- lasach prywatnych, komunalnych, miejskich, gminnych i innych,
- przedsiębiorstwach świadczących usługi leśne i ogrodnicze,
- Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe,
- parkach narodowych,
- zakładach i przedsiębiorstwach drogowych, energetycznych, komunalnych i budowlanych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometr.zawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **drwal / pilarz drzew**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu drwal / pilarz drzew można uzyskać w branżowej szkole I stopnia, w zawodzie pokrewnym operator maszyn leśnych.

Można również uczestniczyć w kwalifikacyjnym kursie zawodowym (dla dorosłych) w ramach kwalifikacji RL.01 Obsługa maszyn stosowanych do prac leśnych, który mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Osoby, które po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu (także w trybie eksternistycznym) przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną uzyskały dyplom potwierdzający kwalifikację wyodrębnioną w tym zawodzie, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass do tego dokumentu, w języku polskim lub angielskim, co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

Szkolenie

Drwal / pilarz drzew może odbywać szkolenia i potwierdzać kompetencje na specjalistycznych szkoleniach teoretyczno-praktycznych organizowanych przez:

- podmioty prowadzące działalność oświatową,
- instytucje prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego.

Drwal/pilars drzew może uczestniczyć w specjalistycznych szkoleniach, np. w zakresie:

- obsługi pilarek spalinowych z urządzeniem tnącym na wysięgniku,
- prac na wysokości,
- pielęgnacji drzew (**arborysta**¹),
- uzyskania kompetencji instruktora pozyskania drewna pilarką.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **drwal / pilarz drzew** jest zróżnicowane i wynosi z reguły od 2300 do 3000 zł brutto miesięcznie.

Wysokość wynagrodzeń osób pracujących jako drwal/pilarz drzew zależy m.in. od:

- regionu zatrudnienia,
- stażu pracy,
- ilości pozyskanego drewna, pory roku, ukształtowania terenu,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- posiadanych kompetencji dodatkowych.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **drwal / pilarz drzew** ze względu na specyfikę pracy nie jest zalecane zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10. 2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu niektórych prac z zakresu gospodarki leśnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 161, poz. 1141).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 583).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).

Literatura branżowa:

- Basiński J.: Operator pilarki do ścinki drzew. Wydawnictwo i Handel Książkami „KaBe”, Krosno 2009.
- Chojnacki J.: Bezpieczne pozyskanie drewna. Dobre praktyki. Państwowa Inspekcja Pracy, Główny Inspektorat Pracy, Warszawa 2017.
- Czasopisma (miesięczniki): „Drwal”, „Głos Lasu”, „Nowa Gazeta Leśna”.
- Tomczak A., Jelonek T., Grzywiński W.: Pozyskanie drewna pilarką. Oficyna Wydawnicza G&P, 2012.
- Więsik J. (red): Pilarki przenośne – budowa i eksploatacja. Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa 2005.
- Wroński J.: Pozyskiwanie, transport i obróbka drewna. Vademecum BHP w praktyce. Zacharek – Dom Wydawniczy, 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń:
ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/STANDARDY%20KWALIFIKACJI%20ZWODOWYCH/631101_Drwal.pdf
- Bielska szkoła arborystyki: <http://www.szkoledrzewa.pl>
- Centrum Szkoleń Specjalistycznych: <http://kursypilarza.pl>
- Encyklopedia leśna: <http://www.encyklopedialesna.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie operator maszyn leśnych 834105
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/834105.pdf
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie technik leśnik314301
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/314301.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Teraz lepsza praca: <http://www.praca.czestochowa.pl/zawody/drwaloperator-pilarek-do-pozyskiwania-tarcicy-814102/opis-zawodu>
- Wynagrodzenia.pl: <http://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabiapilarzdrwal>
- Zielona linia: https://zielonalinia.gov.pl/upload/baza_zawodow/drwal.doc
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Arborysta	Inaczej „chirurg drzew”, osoba pielęgnująca pojedyncze drzewa metodą alpinistyczną, nie używając przy tym ciężkich sprzętów.	http://zielonalinia.gov.pl/-/arborysta-zawod-dla-wybranych-49650 [dostęp: 31.10.2018]
2	Choroba wibracyjna	Inaczej zespół będący wynikiem oddziaływania na organizm człowieka drgań mechanicznych emitowanych przez narzędzia podczas pracy.	https://www.drewno.pl/artykuly/5447,choroba-wibracyjna-objawy.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Choroby odkleszczowe	Grupa chorób przenoszonych przez kleszcze. Najczęściej występującymi w Polsce są: kleszczowe zapalenie mózgu i borelioza.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

4	Cięcie pielęgnacyjne	Zabieg mający na celu stworzenie korzystnych warunków wzrostu i rozwoju drzew o lepszej wartości hodowlanej, usuwanie nieprzydatnych składników drzewostanu, a także ogólną poprawę warunków środowiska w drzewostanie. W zależności od wieku drzewostanu wyróżnia się pielęgnowanie upraw, pielęgnowanie <u>młodników</u> ¹⁰ oraz trzebieże.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp:31.10.2018]
5	Drzewa trudne	Drzewa, których ścięcie związane jest ze szczególnym zagrożeniem wypadkiem. Należą do nich drzewa nadłamane, pęknięte, dziuplaste, silnie pochylone, a także złomy i wywroty po klęskach żywiołowych.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
6	Drzewo zawieszane	Drzewo, które w trakcie ścinki nie upadło na ziemię lecz oparło się o sąsiadujące stojące drzewo lub drzewa.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
7	Haki i kleszcze	Urządzenia pozwalające na efektywne podnoszenie lub przenoszenie drewna na niewielką odległość.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Kliny	Urządzenia stosowane przy ścince i obalaniu drzew. Ich zadaniem jest nadawanie ścinanemu drzewu ustalonego kierunku i zabezpieczenie przed zakleszczeniem piły.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
9	Manipulacja drewna	Jest to podział ściętego drzewa na części o określonych cechach jakościowych i wymiarowych. W trakcie manipulacji uwzględnia się wyznaczoną przepisami drogowymi maksymalną długość pojazdu z ładunkiem, która zwykle ogranicza maksymalną długość sztuki do 14 m.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
10	Młodnik	Faza wzrostu drzewostanu najczęściej w wieku 10–25 lat, następuje od chwili zetknięcia się korą drzew (tzw. zwarcia) do momentu zamierania pojedynczych drzewek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Okrzesywanie drzew	Obcinanie wierzchołkowej części drzewa i gałęzi od pnia.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
12	Pilarka	Narzędzie mechaniczne do cięcia drewna za pomocą piły łańcuchowej, o zwartej budowie, z uchwytami do trzymania oburącz, wyposażone w zespół napędowy i układ tnący.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp: 31.10.2018]
13	Przerzynka drewna	Przecinanie drewna na krótsze odcinki. Do przerzynki przystępuje się najczęściej po zakończeniu okrzyszowania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
14	Sortyment drewna	Wyrobione, ścięte drewno po przeprowadzeniu manipulacji zgodnie z normami technicznymi.	www.szkolnictwo.pl/szukaj,Sortymenty-drewna [dostęp: 31.10.2018]
15	Szlak operacyjny (zrywkowy)	Stosunkowo wąski szlak wewnątrz drzewostanu pozbawiony drzew, umożliwiający zrywkę drewna tj. transportu z miejsca ścinki do miejsca składowania	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

16	Ściągacz linowy	Urządzenie nazywane potocznie przez robotników tirforem, stosowane do ściągania drzew zawieszonych, wyciągania drzew z zagrożonej strefy przy likwidacji skutków klęsk żywiołowych oraz po zastosowaniu krążka kierunkowego do obalania drzew w innym kierunku niż jego pochylenie (w sąsiedztwie drzew, napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych itp.). Ściągacz linowy do drzew nazywany jest także przeciągarką.	www.encyklopedialesna.pl [dostęp:31.10.2018]
17	Trzebież	Cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach, które przekroczyły 20 lat, ich celem jest przyspieszenie przyrostu i polepszenie jakości drewna drzew pozostających oraz poprawa stanu sanitarnego poprzez wyprzedzające wycięcie drzew nierokujących przeżycia do następnego nawrotu cięć.	www.wlin.pl/las/leśnictwo/gospodarka-leśna/hodowla-lasu/trzebieze www.pwn.pl/haslo/trzebiez;3989613.html [dostęp: 31.10.2018]
18	Zrąb	Teren leśny, na którym przeprowadzono całkowitą wycinkę drzewostanu w celu odnowienia powierzchni (tj. ponowne wprowadzenie młodego pokolenia lasu).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
19	Zrywka	Transport drewna w lesie z miejsca śinki do miejsca składowania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.